

Průběžné hodnocení za 2. pololetí 2019

MANAŽERSKÉ SHRNUÍ

Průběžné hodnocení k 31. 12. 2019 je výstupem projektu *Hodnocení Programu rozvoje venkova na období 2014–2020* (PRV 2014–2020). Zpráva shrnuje finanční a věcný pokrok realizace PRV k 31. 12. 2019 a vyhodnocuje jej v rámci odpovědí na společné evaluační otázky 1–21 s výjimkou otázek zaměřených na synergie a komplementarity, které nejsou součástí průběžného vyhodnocování v rámci pololetních zpráv a budou znovu vyhodnoceny až v rámci rozšířeného hodnocení.

Celkový přístup k hodnocení

Průběžné jarní hodnocení 2020 je založeno na kombinaci kvantitativních a kvalitativních evaluačních metod, které byly využity pro přípravu odpovědí na jednotlivé evaluační otázky. Zvolené metody vychází z vodítek EU pro hodnocení PRV, především z *Pokynů k vyhodnocení otázek 1–21 pro Střednědobé hodnocení 2017*¹.

Kontext hodnocení

K 31. 12. 2019 bylo v PRV vypsáno 8 kol výzev. V druhé polovině roku 2019 proběhlo 8. kolo výzvy a také probíhal kontinuální příjem pro operaci 4.3.1 Pozemkové úpravy a rovněž probíhal příjem pro opatření M19 Podpora místního rozvoje na základě iniciativy LEADER a opatření M20 Technická pomoc. V případě environmentálních opatření probíhá podávání žádostí o dotaci formou tzv. Jednotné žádosti od roku 2015. Dále v režimu environmentálních opatření probíhá také sběr žádostí o dotace v rámci opatření Zalesňování zemědělské půdy a opatření Dobré životní podmínky zvířat a žádostí o zařazení v neprojektových lesnických opatřeních (Zachování porostního typu hospodářského souboru a Ochrana a reprodukce genofondu lesních dřevin).

Finanční pokrok realizace

Celkové čerpání PRV k 31. 12. 2019 činí 2 154 963 005 EUR²³, což představuje 60,7 % celkové alokace na PRV. Oproti 30. 6. 2019 byl dosažen pokrok ve výši 6,4 procentního bodu.

V rámci environmentálních (plošných) opatření⁴ bylo k 31. 12. 2019 celkem proplaceno 1 575 236 919 EUR, což činí 72,1 % alokace na tato opatření. Nejvyššího pokroku dosahuje čerpání v opatření M11 Ekologické zemědělství (79,6 %), nejnižšího pak opatření M15 Lesnicko-

¹Assessment of RDP results: How to prepare for reporting on evaluation in 2017 a Annex 11 – Fiches for answering common evaluation questions for RDP 2014 – 2020; European Commission (2016)

² Pro přepočítání byl po konzultaci se zadavatelem použit kurz ECB k 31.12. 2019 ve výši 25,408CZK/EUR, způsob přepočtu pro jednotlivé fáze čerpání je vysvětlen v kapitole 2.2

³ Včetně proplacených starých závazků ve výši 12 887 008 EUR

⁴ Do environmentálních (plošných) operací jsou zahrnuty opatření M10, M11, M12, M13, M14, M15 a operace 8.1.1.

environmentální a klimatické služby a ochrana lesů (42,1 %). Čerpání tohoto opatření ale zároveň vykazuje nejrychlejší tempo růstu. V absolutní hodnotě se na čerpání environmentálních opatření podílí nejvíce opatření M10, na jehož závazky bylo proplaceno cca 659 mil. EUR.

U projektových opatření⁵ bylo od počátku programového období k 31. 12. 2019 proplaceno 566 838 379 EUR. Tato částka zahrnuje i splátky dotace v operaci 6.1.1. Zahájení činnosti mladých zemědělců (1 058 subjektů). Celkové čerpání v projektových operacích k 31. 12. 2019 představuje 42,3 % alokace na projektové operace (nárůst oproti polovině roku 2019 o 7,8 procentních bodů). Nejvyšší míry čerpání u projektových opatření představují investiční operace 4.3.1 Pozemkové úpravy (58,1 %), 4.3.2 Lesnická infrastruktura (55,9 %), 4.1.1 Investice do zemědělských podniků (58,2 %) a 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců (57,4 %).

Věcný pokrok

Věcný pokrok realizace jednotlivých operací je popsán ve zprávě v kapitole 3.3 v rámci jednotlivých opatření, které vstupují do hodnocení a do odpovědí na jednotlivé evaluační otázky.

Obdobně jako v minulém hodnoceném období (k 30. 6. 2019), nejvyšší věcný pokrok u projektových operací dosahují operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků, 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců a podopatření 8.6. U výše zmíněných operací byla zaznamenána i nejvyšší míra čerpání dotace vůči dané alokaci.

Nízký implementační pokrok k 31. 12. 2019 vykazují i nadále počty účastníků na vzdělávacích akcích (1.1.1) s výjimkou prioritní oblasti 2B mladí zemědělci. Naopak u operace u 1.2.1 je zaznamenáno zrychlení implementace. Nízký implementační pokrok byl rovněž zaznamenán v operaci 6.4.1 a 6.4.2 a v operacích 16.1.1 (v tomto případě je toto dáno částečně i dlouhodobou povahou realizace projektů, která může být až sedm let.), 16.3.1⁶ a 16.4.1. Rovněž implementace projektů opatření M19 je stále na spíše nižší úrovni, ale odpovídá zpoždění začátku realizace jednotlivých projektů v rámci opatření M19.

S ohledem na periodu závazkování environmentálních opatření je jejich věcný pokrok totožný s pokrokem vykázaným v předchozí zprávě k 30. 6. 2019. Celková plocha podpořená v rámci AEKO přesahuje stanovenou cílovou hodnotu přibližně o 11 % a zaznamenává nadále mírně rostoucí trend. Míra naplnění cílové hodnoty v opatření M11 Ekologické zemědělství vykazuje 111 % a meziročně vzrostla o cca 4 %. Implementace dalších environmentálních opatření M12 a M13 vykazují rovněž setrvalý nebo velmi mírně rostoucí trend. V případě opatření M12 dosahuje závazkovaná plocha 106 % cílové hodnoty (meziroční nárůst o 0,4 %) a plochy závazků v opatření M13 rovněž přesahují cílovou hodnotu o cca 1 %.

⁵ Do projektových operací jsou zahrnuty projekty v opatřeních M01, M04, M06, M08 (vyjma operace 8.1.1), M16, M19 a M20.

⁶ Díky výraznému zájmu žadatelů v rámci 8. výzvy lze očekávat v budoucích obdobích výrazný implementační posun v oblasti závazkovaných a proplacených prostředků

Výrazný meziroční nárůst věcného plnění je zaznamenán v případě opatření M15, především potom operace 15.1.1, jejíž plocha závazků se meziročně zvýšila o více než 11 %. Věcný pokrok operace 15.2.1 vykazuje nižší tempo, plocha závazků se meziročně zvýšila o necelých 5 %.

Vyhodnocení evaluačních otázek

Intenzita celkového příspěvku PRV k podpoře rozvoje znalostní základny, spolupráce a inovací, celoživotního vzdělávání a posílení vazeb na výzkum a vývoj se v průběhu druhé poloviny roku 2019 zvýšila zejména díky i nadále se zrychlující realizaci opatření M16 Spolupráce. I nadále přetrvává nižší zájem v operaci 16.4.1 Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů a u operace 16.1.1 Podpora operačních skupin a projektů EIP nedojde k vyčerpání alokace ani k naplnění cílové hodnoty počtu podpořených projektů⁷. Z 20 původně plánovaných operačních skupin nyní 14 realizuje svoje projekty. Informační a vzdělávací akce podpořené programem navštívilo již přibližně 20 % pracovníků sektoru. Celkový počet účastníků vzdělávacích akcí, s výjimkou PO 2B, zůstává velmi nízký (8 % u všech realizovaných akcí).

Vzhledem k průběhu implementace PRV v operaci 4.1.1 Investice do zemědělských podniků lze konstatovat, že PRV přispívá k modernizaci podpořených zemědělských podniků v očekávané míře. Z vyhodnocení nárůstu HPH a výkonu u podpořených zemědělských podniků lze konstatovat, že byl zaznamenán pozitivní vývoj, resp. efekt u podpořených subjektů.

Z probíhající implementace PRV je patrné, že tento program přispívá ke vstupu mladých zemědělců do odvětví zemědělství. Bylo podpořeno 1 053 mladých zemědělců v rámci operace 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců, což představuje 4 % všech zemědělských podniků v ČR.

Pokud mladí zemědělci žádají o dotaci v investiční operaci 4.1.1, tak nejčastěji v záměrech a-g, což jsou záměry s maximální výší dotace 1 nebo 5 mil. Kč. Téměř polovina proplacených investičních projektů operace 4.1.1, v záměru a-g, tzn. 1 740 projektů, bylo realizováno zemědělci do 40 let. Nejvíce z nich, více než 80 %, spadalo do záměrů a) a b), tedy projektů, jejichž maximální výše dotace je 1 mil. Kč

Proplacené projekty, které v rámci operace 4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů realizovaly potravinářské podniky (300 jedinečných žadatelů), představují 4,2 % všech potravinářských podniků v ČR, což znamená překročení cílové hodnoty podílu počtu podpořených podniků z PRV vůči všem potravinářským podnikům, která činí 4 %. Intervence PRV tak přispěly ke zlepšení konkurenceschopnosti potravinářských podniků ve vyšší než zamýšlené míře. Z tohoto pohledu lze hodnotit příspěvek PRV na investice do přidávání hodnoty při zpracování zemědělských výrobků za přínosný. Bylo zaznamenáno zvýšení HPH a výkonů u podpořených podniků ve vyšší než plánované výši. I zde lze hodnotit příspěvek jako pozitivní.

⁷ ŘO v rámci modifikace bude žádat o úpravu cílové hodnoty odpovídající současnému stavu (změna na hodnotu 15)

Pokrok v realizaci intervencí, které by měly přispět ke zvýšení ekonomické výkonnosti subjektů podnikajících v lesním hospodářství, je zřejmý, a to díky zvýšené dynamice nově v obou operacích souběžně.

Ačkoliv je k 31. 12. 2019 počet podpořených podniků v rámci diverzifikace podnikání spíše nižší, vzhledem k počtu registrovaných a závazkovaných projektů lze předpokládat, že PRV přispěje k diverzifikaci činností v zemědělství v zamýšlené míře, s výjimkou počtu vytvořených pracovních míst, přičemž problém s pracovními místy je průřezový pro většinu relevantních opatření a operací.

PRV primárně necílí na operace přispívající k *PO 5A Efektivnější využívání vody v zemědělství, 5B Efektivnější využívání energie v zemědělství a při zpracování potravin a 5D Snižování emisí skleníkových plynů a amoniaku ze zemědělství*, na tyto PO mají vedlejší vliv investiční projekty, především operace 4.1.1. U hodnocených projektů došlo ke snížené spotřebě energie na tržby (zvýšená efektivita) v hodnotě 0,0002 Toe/tis. Kč tržeb. Vlivem podpory investičních projektů došlo ke zvýšení emisí skleníkových plynů u podpořených projektů o 0,92 kt CO₂ ekv a zvýšení emisí amoniaku o 0,28 kt NH₃. Toto zvýšení je způsobeno podporou projektů, ve kterých došlo k navýšení technologické kapacity ustájení hospodářských zvířat, což se odrazilo ve zvýšení emisí GHG a NH₃.

Intervence PRV přispěly k produkci energie OZE v ročním objemu 3 545 Toe, což odpovídá 148,4 TJ. Uvedené množství představuje pouze 0,003 % z produkce biomasy v ČR určené k využití mimo domácnosti. Z výše uvedeného vyplývá, že příspěvek PRV k využívání energie z OZE je v rámci produkce energie z biomasy v ČR velmi nízký.

Dlouhodobé biomonitoringy realizované na plochách se závazky podporujícími obnovu, zachování a posílení biologické rozmanitosti a na kontrolních plochách prokázaly pozitivní přínosy implementace závazků v rámci AEKO titulů a ekologického zemědělství. Biomonitoringy dále formulují specifická doporučení ke zvýšení přínosů realizovaných titulů na biodiverzitu.

Při analýze dopadů relevantních environmentálních opatření na lepší hospodaření s vodou a nakládání s hnojivy a pesticidy bylo prokázáno, že plochy pod závazkem mají pozitivní dopad na snížení vyplavování hnojiv a živin. V okolí polí s konvenčním režimem hospodaření byly v povrchové vodě zaznamenány vyšší hodnoty látek prokazujících vyplavování hnojiv a živin, než jaké ukázala měření v okolí ploch s převažujícím způsobem hospodaření šetrným k životnímu prostředí (ekologické zemědělství, integrovaná produkce).

Rovněž v případě analýz zaměřených na kvalitu půdy byly prokázány pozitivní dopady postupů šetrných k životnímu prostředí na kvalitativní parametry půdy a vodní erozi. Hospodaření v režimu ekologického zemědělství nebo integrovaná produkce má při srovnání s konvenční produkcí prokazatelně pozitivní vliv na některé chemické a fyzikálně-chemické parametry půdy a také na bilanci organických látek a další mikrobiologické charakteristiky. Měření s využitím dešťového simulátoru také prokázalo řádově nižší ztrátu půdy a organické hmoty vlivem vodní eroze na plochách s hospodařením v režimu ekologického zemědělství nebo integrované produkce.

Závěry a doporučení

V hlavních oblastech podpory PRV, především v opatřeních investičního charakteru, v opatření M04, odpovídá implementační pokrok současné fázi programu. Lze konstatovat, že realizace opatření podporující rozvoj a zvyšování konkurenceschopnosti zemědělských a lesnických podniků úspěšně pokračuje a výrazně přispívá ke zlepšování mikroekonomické situace i stability těchto podniků.

Na základě zjištění Jarního průběžného hodnocení 2020 doporučujeme následující:

- Znovu podrobně posoudit reálnost naplnění zejména v opatřeních M01⁸ a částečně také v M16 (operace 16.4.1) a podpořit dále jejich absorpční kapacitu či přistoupit k realokaci prostředků (platí i pro 16.1.1).
- Více podpořit projekty zaměřené na ekologická a protierozní opatření, případně zvážit revizi cílových hodnot u těchto věcných indikátorů s nejnižším implementačním pokrokem v operaci 4.3.1 Pozemkové úpravy.
- Pokračovat v podpoře projektů zaměřených na diverzifikaci, především pro operace 6.4.1 (všechny záměry) a 6.4.2.
- Bodově zvýhodnit projekty přispívající k nově vytvořeným pracovním místům.
- Realizovat doporučení vyplývající z výsledků biomonitoringu pro jednotlivé podporované tituly AEKO a EZ (konkrétní doporučení blíže viz odpověď na evaluační otázku).
- U biomonitoringů (minimálně do budoucna) zajistit jednoznačné vymezení požadavků na interpretaci zjištěných dat z biomonitoringu, strukturu a obsah formulace závěrů a příslušná doporučení.

Hodnotitel zároveň upozorňuje na skutečnost, že hodnocení bylo zpracováno v průběhu prvního čtvrtletí 2020 na základě hodnocení vývoje ve druhé polovině roku 2019. Není v něm tak zohledněna současná situace, která se nepochybně promítne do všech oblastí života a ovlivní zásadním způsobem také další implementace PRV.

⁸ ŘO PRV pro rok 2020 má v plánu vypsat výzvu na jaře i na podzim. Pro ztraktivnění a zvýšení rychlosti čerpání operace přistoupil ŘO PRV k zjednodušením vykazování.

EXECUTIVE SUMMARY

The spring term evaluation 2019 as of 31 December 2019 is the output of the ongoing evaluation of the Rural Development Program for the period of 2014-2020 (RDP 2014-2020). The report summarizes the financial and factual implementation of RDP as of 31 December 2019 and evaluates it in response to common evaluation questions 1-21 (except of Q19A and Q19B, which will be subject to a comprehensive evaluation in 2024).

Overall Approach to Evaluation

The spring term evaluation 2019 is based on a combination of quantitative and qualitative evaluation methods that were used for the preparation of answers to specific evaluation questions. The selected methods are based on the EU Guidelines for RDP evaluation, especially on the Guidelines to evaluate questions 1-21 for Mid-term evaluation 2017⁹.

Context of Implementation

As of 31 December 2019, 8 rounds of the call were announced in the RDP, whereby the 8th round of the call took place in the period under review. In addition, a continuous receipt for operation 4.3.1 Land consolidation, measure M19 LEADER co-operation activities (community-led local development) and measure M20 Technical Assistance was also in 2019 underway. In the case of “environmental measures”, there is a continuous submission of grant applications (in the form of so-called Single Application) since 2015.

Financial Progress of Implementation

The total drawdown of the RDP as at 31 December 2019 amounts to EUR 2,154,963,005¹⁰¹¹, which represents 60.7% of the total allocation for the RDP.

Within the scope of the environmental measures, EUR 1,575,236,919 was reimbursed as of 31 December 2019, which is 72,1% of the allocation for these measures. The greatest progress has been made in the measure M11 Organic farming (79.6%), while the lowest is M15 Forest-environmental and climate services and forest protection (42.1%). However, this measure also shows

⁹Assessment of RDP results: How to prepare for reporting on evaluation in 2017 a Annex 11 – Fiches for answering common evaluation questions for RDP 2014 – 2020; European Commission (2016)

¹⁰The ECB exchange rate as at 31 December 2019 in the amount of CZK 25.408 / EUR was used for the conversion after consultation with the contracting authority, the method of conversion for individual drawing phases is explained in Chapter 2.2.

¹¹Including paid old liabilities in the amount of EUR 12,887,008

the strongest increasing trend. In absolute figures, the greatest share of the total drawdown of environmental measures is attributed to measure M10 within which ca 659 mil. EUR has been reimbursed.

Since the beginning of the programme period, total public funding of EUR 566,838,379 were reimbursed in the project area of support (as of 31 December 2019). This amount also includes payments in Operation 6.1.1 Business start-up aid for young farmers (1,058 subjects). The total drawdown of the project operations as at 31 December 2019 represents 42.3% of the allocation for project operations. The highest drawdown rates of the project measures represent operations 4.3.1 Land Consolidation (58.1%), 4.3.2 Forest infrastructure (55.9%) and 4.1.1 Support for investments in agricultural holdings (58.2%).

Factual progress of implementation

The factual progress of the individual operations is described in the report in chapter 3.3 within the framework of the individual measures that enter into the evaluation and the answers to the evaluation questions.

As in the previous evaluation period (as at 30 June 2019), the highest factual progress is achieved by the operations 4.1.1 Support for investments in agricultural holdings, 6.1.1 Business start-up aid for young farmers, 8.6.1 Equipment and technologies for forestry and 8.6.2 Technical equipment of woodworking establishments. The above-mentioned operations also recorded the highest subsidy rate for the given allocation.

Low implementation progress as at 31 December 2019 is indicated by the low number of participants in Training actions (1.1.1), with the exception of priority area 2B for young farmers. Low implementation progress has also been noted in operations 6.4.1, 6.4.2 and 16.1.1, 16.3.1¹² and 16.4.1. Also, the implementation of M19 LEADER co-operation activities is lower and corresponds to the later start of the implementation of M19 projects.

With regard to the yearly periodicity of entering into new commitments within environmental measures is the factual progress of their implementation identical to progress reported by 30th June, in the previous evaluation report, The total area supported under AECM still exceeds the target by approximately 11%. In the case of the measure M11 Organic farming the target value of supported area is fulfilled by 111% with a year-on-year growth of 4 percentage points. Implementation of other environmental measures M12 and M13 also show a steady or very slightly increasing trend. In the case of measure M12 achieves commitment area 106% of the target value (year-on-year increase of 0.4%) and commitment areas in measure M13 also exceed the target value by about 1%.

¹²Thanks to the significant interest of applicants under the 8th call, a significant implementation shift can be expected in future periods (committed and paid funds)

A significant year-on-year increase is recorded in case of measure M15, especially operation 15.1.1, whose liability area increased by more than 11% year on year. Progress in operation 15.2.1 shows a lower rate, the area of liabilities increased by less than 5% year on year.

Evaluation questions assessment

During the second half of 2019, the intensity of the overall RDP contribution to the support of the development of knowledge base, cooperation and innovation, lifelong education and to the empowerment of the relation between research and development has increased. This increase was caused mainly due to gradually accelerating implementation in the measure M16 Co-operation. Nevertheless, lower interest in operation 16.4.1 Horizontal and vertical cooperation among actors in short supply chains and local markets remains. The allocation of 16.1.1 Horizontal and vertical cooperation in sustainable production of biomass for energy production, food production and in industrial processes will not be not drained, as well as the target number of supported projects will not be reached. Of the 20 initially planned operational groups, 15 are now implementing their projects. About 20% of sector workers have already visited the information and training events supported by the program. The total number of participants in training events remains with the exception of PA 2B very low (8% at all realized events).

With regard to the implementation of RDP in Operation 4.1.1 Support for investments in agricultural holdings, it can be stated that RDP contributes to the modernization of supported farms. From the evaluation of GVA growth and agriculture output of supported farms, it can be stated that a positive development has been recorded, respectively effect of on the supported entities.

The ongoing implementation of the RDP shows that this program contributes to the entry of young farmers into the agricultural sector. 1053 young farmers have already been supported under operation 6.1.1 Business start-up aid for young farmers, which represents 4% of all agricultural holdings in the Czech Republic.

If young farmers apply for a subsidy in the investment operation 4.1.1, it happens most often in terms of a-g, which are projects with a maximum subsidy amount of CZK 5 million per project. Almost the half of the reimbursed investment projects of operation 4.1.1, in terms of a-g, i.e. 1 740 projects, were implemented by farmers under 40 years of age. More than 80%, fell under terms a) and b), i.e. projects with a maximum subsidy of CZK 1 million.

Reimbursed projects implemented by food entities (300 unique applicants) under operation 4.2.1 Support for investments in processing /marketing and/or development of agricultural products represent 4.2% of all food entities in the Czech Republic. This means exceeding the target value of the number of supported enterprises from RDP against all food entities, which is 4%. RDP interventions have contributed to improving the competitiveness of food businesses to a greater extent than intended. From this perspective, the contribution of RDP to value added investment in agricultural

processing can be assessed as beneficial. The increase in GVA and output in supported enterprises was higher than planned. Here too, the contribution can be evaluated as positive.

Progress in the implementation of interventions, which should contribute to increasing the economic performance of forestry businesses, is evident, thanks to the increased dynamics newly in both operations in parallel.

Although the number of supported farms in projects aimed at business diversification is rather low as of 31 December 2019, given the number of registered and committed projects, the RDP can be expected to contribute to the diversification of farms as intended, with the exception of the number of jobs created. Problems with creating new jobs are cross-cutting for most relevant measures and operations.

RDP does not primarily target operations contributing to PA 5A Increasing efficiency in water use by agriculture, 5B Increasing efficiency in energy use in agriculture and food processing and 5D Reducing greenhouse gas and ammonia emissions from agriculture. Investment operations, especially projects in 4.1.1 have secondary effect. In the evaluated projects, there was increased efficiency in the value of 0.0002 Toe / thous. CZK of sales. Due to the support of investment projects, greenhouse gas emissions have increased by 0.92 kt CO₂ eq. and ammonia emissions increased by 0.28 kt NH₃. This increase is due to support for projects in which the technological capacity of livestock housing has been increased, which has resulted in increased GHG and NH₃ emissions .

RDP interventions contributed to the production of renewable energy in an annual volume of 3,545 Toe, corresponding to 148.4 TJ. This amount represents only 0.003% of total biomass production in the Czech Republic intended for non-household use. The contribution of RDP to the total production of renewable energy in the Czech Republic is therefore very low.

Long-term biomonitorings carried out on plots supported within measures aimed at restoration, conservation and enhancement of biodiversity and on control plots have shown positive benefits of implementation of commitments under AECM titles (M10) and organic farming (M11). Biomonitorings also formulate specific recommendations to increase the benefits of implemented managements on biodiversity.

Analysing the impact of relevant environmental measures on better water management and fertilizer and pesticide management has shown that the areas under commitment have a positive impact on reducing leaching of fertilizers and nutrients. In the vicinity of fields with a conventional management regime, higher values of substances proving the leaching of fertilizers and nutrients were recorded in surface water than indicated by measurements in the vicinity of areas with the predominant environmentally friendly management method (organic farming, integrated production).

Similarly, in the case of soil quality analyses, positive impacts of farming practices considerate of environment practices on soil quality parameters and water erosion have been proven. Compared to conventional production, organic farming or integrated production has a proven positive effect

on a number of chemical and physico-chemical parameters of the soil as well as on organic matter balance and other microbiological characteristics. Measurements using the rain simulator also showed an order of magnitude less loss of soil and organic matter due to water erosion in areas under organic farming or integrated production.

Conclusions and suggestions

In the main areas of RDP support, especially in investment measures, in measure M04 particularly, the implementation progress corresponds to the current phase of the program. It can be stated that the implementation of measures supporting the development and the increase of the competitiveness of agricultural and forestry enterprises has advanced successfully and contributes significantly to the improvement of the microeconomic situation and stability of these enterprises.

Based on the findings of the Autumn Term Evaluation 2019, we suggest the following:

- To assess in detail the reality of achievement the indicators, especially in measures M01¹³ and partly also in M16 (operation 16.4.1) and to support absorption capacity.
- To enhance the support of projects focused on ecological and anti-erosion measures, eventually consider revision of target values for these specific indicators that show the lowest implementation progress in operation 4.3.1.
- Continue to support projects aimed to diversification, in particular in operations 6.4.1 (all terms) and 6.4.2
- To advance projects contributing to newly created jobs by assigning more points in preferential criteria. Reduce target values for newly created jobs.
- Implement recommendations formulated by the biomonitoring results with regard to particular managements under AECM and Organic farming measures (for more specific recommendations see the answer to the evaluation question).
- For biomonitoring (at least in the future), ensure a clear definition of the requirements for the interpretation of the data obtained from biomonitoring, the structure and content of the formulation of conclusions and relevant recommendations.

The evaluator also draws attention to the fact that the evaluation was carried out during the first quarter of 2020 on the basis of an assessment of developments in the second half of 2019. Thus, it does not take into account the current situation, which will undoubtedly be reflected in all areas of life and will significantly affect further implementation of RDP.

¹³ The RDP MA is already announcing a new round of calls and plans to announce a call for 2020 in spring and autumn. The RDP MA is now working on the design and simplification of reporting to make the operation more attractive and faster.